

N:o 104.

Af herr **A. Petersson** i Påboda m. fl., om *skrifvelse till Kongl. Maj:t* angående patientavgifterna vid upptagningsanstalter för sinnessjuka.

Uti Kongl. Maj:ts förnyade nådiga stadga angående sinnessjuka den 14 juni 1901 är föreskrifvet, att inom hvarje län skall vid något af dess lasarett beredas tillfälle till vård af sinnessjuka i de uti § 46 i stadgan omförmälda fall, att sinnessjuk, hvilken vore i trängande behof af vård å hospital, ej genast kunde der blifva intagen, samt att årstid eller andra tillfälliga omständigheter hindrade omedelbart insändande till hospital af sjuk, för hvilken inträde vore beviljad.

I Kongl. Maj:ts nådiga lasaretsstadga den 18 oktober 1901 är i § 4 föreskrifvet, att inom hvarje landstingsområde skall, så vida icke landstinget med Kongl. Maj:ts tillstånd anordnat särskild upptagningsanstalt för sinnessjuka, vid något af områdets lasarett finnas en på lämpligt sätt anordnad särskild afdelning för sådan tillfällig vård af sinnessjuka, hvarom i stadgan angående sinnessjuka förmäles.

Den uppgift, som enligt dessa föreskrifter åligger landstingen och som funnits äfven i äldre stadganden, hafva dessa fullgjort på mycket olika sätt, och inom flere landsting torde frågan långt ifrån vara ordnad på ett tillfredsställande sätt. Inom Malmöhus, Vermlands och Vesternorrlands län har den blifvit ordnad på det sätt, att landstingen med Kongl.

Maj:ts tillstånd vid hospitalen uppfört s. k. upptagningsanstalter, hvilka stälts under medicinalstyrelsens inseende och der vården af de sjuke mot ersättning af landstingen öfvertagits af hospitalen. Denna utväg, der den vore möjlig, vore otvifvelaktigt den ur sjukvårdssynpunkt mest fördelaktiga. Medicinalstyrelsen yttrade i detta afseende, då frågan om uppförande af en dylik anstalt vid Kristinehamns hospital 1895 förevar till behandling, bland annat: »De sinnessjuke hade ofta på grund af rådande brist på lediga platser vid hospital under längre tid, än afsedt varit, måst vårdas af de vid länslasarettens inrättade afdelningar för sinnessjuke och derunder varit i saknad af sådan vård, som lämpat sig för deras tillstånd och som vore så mycket mera nödvändig, som en i sjukdomens början anordnad ändamålsenlig behandling lemnade de bästa utsigterna till förbättring. Landstingets framställning kunde därför icke vara annat än fördelaktigt för sjukvården. De sjuke skulle derigenom tidigt komma under sakkunnige läkares och sjukvårdares behandling samt blifva delaktiga af de hjälpmedel för sinnessjukes vård, hvilka förefunnes på ett hospital. Länslasarettens blefve derjemte befriade från de sinnessjuke, hvilka i hög grad stört och oroat de öfriga patienterna.»

Dessa skäl från fullt sakkunnigt håll torde vara af afgörande betydelse i fråga om lämpligaste sättet för landstingen att, der lokala hinder ej möta, ordna denna angelägenhet. Emellertid vore vilkoren i de öfverenskommelser, som i detta afseende träffats emellan staten och landstingen, ur ekonomisk synpunkt synnerligen betungande för landstingen och motverkade i viss mån dylika upptagningsanstalters uppförande, äfven der förhållandena vid hospitalen eljest ej utgjorde något hinder härför.

Enligt de gjorda aftalen, hvilka finnas intagna i Riksdagens protokoll för åren 1891, 1896 och 1899, skola landstingen vidkännas kostnaden ej mindre för byggnader med dithörande grundläggning, promenadgårdar, värmeapparater och vattenledning, än äfven för all annan fast inredning, som erfordras för deras begagnande, samt ansvara för dess underhåll. Detta må ju vara i sin ordning, men dessutom skola landstingen betala en dagafgift, som för de första fem åren är faststald till 2 kronor 50 öre per dag för hvarje patient, dock att ett minimibelopp af tre tusen kronor skall för hvarje år i patientafgifter till staten utgöras.

Vid en jemförelse mellan dessa patientafgifter och totalmedelkostnaden för sinnessjukes vård å hospital (en tabell utvisande medelkostnaden för sinnessjukes vård å hospital de sista fem åren, sådan denna uppgifves i öfverstyrelsens för hospitalen underdåniga berättelser, bilägges), framgår,

att medelkostnaden för hospitalspatienterna icke uppgår till fullt hälften af den för landstingens patienter bestämda afgiften. Från alla sidor erkännes statens skyldighet att sörja för de sinnessjukes vård. Lika erkänt och klart vore emellertid, att brist på utrymme och lediga platser ännu i betänkelig grad förefunnes, ett förhållande, som ännu länge torde komma att kvarstå. Upplysande i detta fall är följande utdrag ur öfverstyrelsens senaste underdåniga berättelse: »Utrymmet har äfven under redovisningsåret (1899) visat sig otillräckligt, hvilket bland annat framgår deraf, att 850 ansökningar inkommit om intagning af sinnessjuka, som vid den tid, då ansökningen inlemnades, af brist på plats hvarken kunde emottagas å den anstalt, der ansökningen var gjord, ej heller å någon annan å statens anstalter.» Det vore sålunda ur flere synpunkter, icke minst ur synpunkten af den rådande bristen på utrymme och vård för dessa sjuka, önskvärdt, att villkoren för dylika upptagningsanstalters anordnande vid hospitalen, der förhållandena sådant medgäfvade, gjordes så lindriga som möjligt och som med statens ekonomiska intresse vore förenligt. En nedsättning af patientafgifterna till den ungefärliga medelkostnaden för sinnessjukes vård å hospital skulle leda till att flere landsting, der frågan ännu vore olöst, skulle följa exemplen från Malmöhus, Vermlands och Vesternorrlands landsting, och detta till obestriddig fördel för sjukvården. Då landstingen bekosta byggnader och all fast inredning samt svara för dess framtida underhåll, synes det ock vara svårt att finna något verkligt skäl, hvarför landstingen för sina patienter skola betala 2 kronor 50 öre per dag, då statens utgifter per dag för sina patienter icke uppgått till fullt hälften af detta belopp. Tillräckliga skäl för en sådan hög afgift synas så mycket mindre föreligga, som dessa landstingens anstalter införlivades med hospitalens öfriga för sjukvården afsedda afdelningar och hospitalens styrelser berättigades att fritt förfoga öfver dem och använda dem som upptagningsanstalter för nyligen insjuknade, oafsedt hvilket län de tillhörde, dock att vederbörande landsting i de fall, som omförmälas i 46 § i stadgan angående sinnessjuka, alltid hade det antal platser disponibla, för hvilket byggnaden vore afsedd.

I anslutning till hvad sålunda blifvit anfördt, tillåta vi oss föreslå,

att Riksdagen måtte besluta att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t, vid förnyande af aftalen emellan staten och de landsting, som vid hospitalen med Kongl. Maj:ts tillstånd anordnat s. k.

upptagningsanstalter för sinnessjuka, äfvensom vid framläggande af förslag till Riksdagen om eventuelt nya sådana aftal, täcktes taga i öfvervägande, huruvida icke patientafgifterna, som af landstingen vid dessa anstalter till staten erläggas, må kunna nedsättas till ungefärliga medelkostnaden för sinnessjukets vård å hospital.

Stockholm den 25 januari 1902.

Alfred Petersson.

B. Lindgren.

Pehr Pehrsson.

Nils Åkesson.

Malmöhus län.

Malmöhus län.

G. Jansson.

P. O. Lundell.

Krakerud, Vermlands län.

Adolf Johansson.

Elof Biesert.

Bilaga.

Medel-

för hvarje person för dag och år vid samtliga statens

A n s t a l t	Å r 1895				Å r 1896			
	Medelkostnad för hvarje dag		Medelkostnad för år		Medelkostnad för hvarje dag		Medelkostnad för år	
	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
Göteborgs hospital.....	1	55	566	85	1	51	551	64
Hernösands »	1	10	403	46	1	12	410	85
Kristinehamns »	1	19	437	91	1	25	459	52
Lunds »								
» asyl		99	363	16		94	343	22
Malmö asyl.....	1	01	368	73	1	01	372	22
Nyköpings hospital.....	1	39	508	08	1	14	417	24
Piteå hospital och asyl.....	1	28	466	13	1	20	437	82
Stockholms hospital	1	22	445	30	1	18	431	88
Upsala »	1	17	425	96	1	13	413	58
Vadstena hospital och asyl.....	1	15	421	17	1	07	390	46
Vexjö hospital	1	08	397	39	1	14	415	31
Visby »	1	47	539	49	1	39	506	91
Summa	1	14	415	11	1	09	400	52

kostnad

anstalter för sinnessjukes behandling åren 1895—1899.

År 1897				År 1898				År 1899			
Medelkostnad för hvarje dag		Medelkostnad för år		Medelkostnad för hvarje dag		Medelkostnad för år		Medelkostnad för hvarje dag		Medelkostnad för år	
Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
1	54	561	17	1	54	560	28	1	74	635	98
1	14	416	90	1	24	452	74	1	24	452	93
1	27	465	41	1	36	495	16	1	36	498	29
	95	345	22	1	04	378	23	1	08	395	80
1	02	373	91	1	05	383	39		99	362	03
1	19	431	17	1	22	445	11	1	29	473	53
1	18	429	19	1	25	455	20	1	24	402	59
1	27	461	41	1	36	496	40	1	50	547	50
	86	315	36	1	27	463	55	1	51	550	79
1	07	389	38		96	351	47	1	00	366	48
1	06	386	05	1	22	446	71	1	36	498	19
1	37	496	45	1	39	507	69	1	37	496	15
1	07	391	90	1	16	421	62	1	23	450	30